

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคธรรมสยาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคธรรมสยาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคธรรมสยามว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติดังนี้ (๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) โดยให้ยกเลิกความในข้อ ๖๗ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ ๖๗ พรรคธรรมสยามมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และ (๒) เห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคธรรมสยาม เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่นต่อไป และนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยามดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมสยาม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคการเมืองสยามทราบ หากพรรคการเมืองประสงค์จะชี้แจงก็ให้กระทำได้

หัวหน้าพรรคการเมืองสยาม มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคการเมืองสยามมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันมีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยจำนวนมาก แม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ แต่พรรคการเมืองจำนวนมากขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมือง ไม่เกิดประโยชน์กับการพัฒนาการเมืองไทย พรรคการเมืองสยามในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ สมาชิกพรรคเห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และอาจทำได้คล่องตัวกว่าด้วย รวมทั้งควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองสยามได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคการเมืองแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ยุบพรรคการเมืองสยาม เนื่องจากพรรคการเมืองสยามโดยที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ยุบพรรคการเมืองสยาม ตามข้อบังคับพรรคการเมืองสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๖๗ ซึ่งกำหนดว่า “พรรคการเมืองสยามมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคการเมืองสยามมีเหตุต้องเลิกพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมืองสยาม กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองสยามได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายประเสริฐ นาสกุล	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายกระมล ทองธรรมชาติ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุต อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ขงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอมร รักษาสัตย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๔๔

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๘๐๕ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. พรรคการเมือง โดยนายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ หัวหน้าพรรค มีหนังสือ ที่ รส. ๐๐๑๕/๔๔ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ มีมติ (๑) เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อบังคับของพรรคการเมือง ฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไข) หมวดที่ ๑๔ เรื่อง การเลิกพรรคและสาขาพรรค ข้อ ๖๗ และ (๒) ให้ยุบพรรคการเมือง และทรัพย์สินของพรรคที่เหลืออยู่ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งภูมิปัญญาสร้างสรรค์ตามข้อบังคับของพรรคการเมือง ข้อ ๖๕

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔) ข้อ ๖๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ ว่า พรรคการเมือง มีมติในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ ให้แก้ไขข้อบังคับข้อ ๖๗ ตอนท้ายว่า “... เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคจะมีมติให้ยุบเลิกพรรค หรือร่วมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และให้ยุบพรรคการเมือง กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

๔. พรรคการเมือง โดยนายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ ว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้นไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และยังอาจทำให้คล่องตัวกว่า ควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้ หรือไม่

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองหรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิจารณาแล้ว เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชน แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของ พรรคการเมือง ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง และที่ประชุมใหญ่ของพรรคมีมติให้ยุบพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรค ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตาม มาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกทั้งหัวหน้าพรรคการเมืองได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่คัดค้าน คำร้องของนายทะเบียนและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมืองได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคการเมืองในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีต้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง ...”

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคการเมืองทราบด้วย

ปรากฏว่า นายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ หัวหน้าพรรคการเมือง มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ว่า “พรรคการเมืองมีเจตนาขอยุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าปัจจุบันนี้มีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยเป็นจำนวนมาก ถึงแม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ก็ตาม แต่การมีพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากแต่ขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมืองนั้น ไม่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองไทย พรรคการเมืองโดยความเห็นของสมาชิกพรรคในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และยังสามารถทำได้คล่องตัวกว่า รวมทั้งมติของที่ประชุมพรรคยังมีความเห็นสมควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีกว่าในทางการเมืองได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง” จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองด้วยเหตุที่พรรคการเมืองมีมติ (โดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค) ให้ยุบพรรค ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของพรรคนั่นเอง กรณีต้องด้วยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับพรรคการเมืองก็ได้ชี้แจงย้ำว่า มีเจตนาขอยุบพรรคโดยสุจริต เพราะเห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพไม่จำเป็นต้องทำในรูปแบบของพรรคการเมือง กับทั้งได้มีคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองต่อไปด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้มีการสั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่าได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองว่า
ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ได้มีมติ
เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ การเลิกพรรค พร้อมทั้ง
แจ้งว่าที่ประชุมใหญ่พรรคในคราวเดียวกันได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๖๗ ตามที่ได้มีมติให้เปลี่ยนแปลง
จึงมีเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาสั่งให้ยุบพรรคการเมือง
ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคการเมืองได้รับสำเนาคำร้องแล้วรับว่าเป็นความจริงตามคำร้อง

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ
เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๔๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า พรรคการเมืองมีมติในคราวประชุมใหญ่สามัญ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง ข้อ ๖๗ เป็นว่า “พรรคการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือร่วมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” ในการประชุมดังกล่าว พรรคมีมติให้ยุบเลิกพรรคการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่นต่อไป

พรรคการเมืองได้แจ้งมติของพรรคให้นายทะเบียน โดยนายทะเบียนได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองแล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า เนื่องจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคมีมติให้ยุบเลิกพรรค จึงเห็นว่า กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๙ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงเสนอคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคการเมืองยื่นชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคไม่คัดค้านการให้ยุบพรรคเพราะพรรคต้องการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยวิธีอื่นไม่จำเป็นต้องเป็นพรรคการเมือง

พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง..... ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นหนังสือต่อนายทะเบียน.....” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่ง จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน.....” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองยอมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง.....” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า

พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาตามข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของพรรคการเมืองสยามฟังได้ว่า ในการประชุมใหญ่สามัญของพรรคการเมืองสยามมีมติให้แก้ไขข้อบังคับพรรค และให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่นได้ ซึ่งนายทะเบียนได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าวแล้ว ในการประชุมคราวดังกล่าวที่ประชุมได้มีมติให้ยุบเลิกพรรคการเมืองสยามเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองโดยวิธีอื่น จึงเห็นว่ากรณีเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๓๓ และมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองสยาม ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองสยาม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองสยาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เจริญพาณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ได้ความตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจาก พรรคการเมืองว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ มีมติดังนี้ (๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) โดยให้ยกเลิกความ ในข้อ ๖๗ และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ ๖๗ พรรคการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุน การสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่ จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และ (๒) มีมติ เป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคการเมือง เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่น ต่อไป

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ กรณีจึงมีเหตุ ให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้ พรรคการเมืองทราบ หากประสงค์จะชี้แจงก็ให้กระทำได้

หัวหน้าพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคการเมืองมีเจตนายุบพรรค เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันมีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อย จำนวนมาก แม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ แต่พรรคการเมือง จำนวนมากขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมือง ไม่เกิดประโยชน์กับการพัฒนาการเมืองไทย

พรรคการเมืองในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ สมาชิกพรรคเห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ รวมทั้งควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง จึงไม่ขัดข้องที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการยุบพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองโดยที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ยุบพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๖๓ ซึ่งกำหนดว่า “พรรคการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคการเมืองมีเหตุต้องยุบพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมือง กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายปรีชา เถลิมนวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคธรรมสยาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคธรรมสยาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคธรรมสยามว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติดังนี้ (๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) โดยให้ยกเลิกความในข้อ ๖๗ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ ๖๗ พรรคธรรมสยามมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และ (๒) เห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคธรรมสยาม เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่นต่อไป และนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยามดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมสยาม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคธรรมสยามทราบ หากพรรคธรรมสยามประสงค์จะชี้แจงก็ให้กระทำได้

หัวหน้าพรรคธรรมสยาม มีหนังสือลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคธรรมสยามมีเจตนาขอยุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าปัจจุบันมีพรรคการเมืองพรรคเล็ก พรรคน้อยจำนวนมาก แม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ แต่พรรคการเมืองจำนวนมากขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมือง ไม่เกิดประโยชน์กับการพัฒนาการเมืองไทย

พรรคการเมืองในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ สมาชิกพรรคเห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และอาจทำได้คล่องตัวกว่าด้วย รวมทั้งควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคการเมืองแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองโดยที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ยุบพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔) ข้อ ๖๓ ซึ่งกำหนดว่า “พรรคการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือร่วมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคการเมืองมีเหตุต้องเลิกพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมือง กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายพัน จันทพาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่า เนื่องจากพรรคการเมืองสยาม ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง ส.พ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีต้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ หัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ว่า พรรคการเมืองมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันนี้มีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยเป็นจำนวนมาก ถึงแม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ก็ตาม แต่การมีพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากแต่ขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมืองนั้น ไม่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองไทย พรรคการเมืองโดยความเห็นของสมาชิกพรรคในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นว่าการทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และยังคงอาจทำได้คล่องตัวกว่า รวมทั้งมติของที่ประชุมพรรคยังมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้โดยไม่ต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง ขอให้คำสั่งยุบพรรคการเมืองได้

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคการเมืองนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรคการเมือง สยามมิมิตโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคให้ยุบพรรค ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง สยามมิมิต มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และหัวหน้าพรรคการเมืองได้ชี้แจงว่า พรรคการเมือง สยามมิมิตมีเจตนาขอยุบพรรคโดยสุจริต เพราะเห็นว่าการทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมือง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง สยามมิมิตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังกล่าวจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง สยามมิมิต

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ อ้างว่า ภายหลังนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ในคราวประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตาม ข้อบังคับพรรคการเมือง (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีต้องด้วย มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง...” จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคการเมือง ผู้ถูกร้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ พรรคการเมือง ยื่นคำชี้แจงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคการเมือง โดยความเห็นของสมาชิกพรรคในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ และมติของที่ประชุมพรรค มีว่าการทำกิจกรรมทางการเมือง ไม่จำเป็นต้องทำในรูปแบบ ของพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า พรรคการเมืองมีมติให้ยุบพรรค ซึ่งเป็นการยุบตามข้อบังคับพรรคการเมืองไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แล้ว และนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายศักดิ์ เตชะชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๔

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ของพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔ กรณีต้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง”

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการ และพิจารณาวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ พร้อมทั้งแจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อชี้แจง

พรรคการเมืองโดยหัวหน้าพรรค คือ นายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ ได้มีคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีใจความสรุปได้ว่า พรรคการเมืองมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากมีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยเป็นจำนวนมาก และการมีพรรคการเมืองมากแต่ขาดคุณภาพ ไม่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองไทย การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปพรรคการเมืองก็ได้ และอาจทำได้ค่องตัวกว่า จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

ข้อพิจารณาวินิจฉัย

จากพยานหลักฐานข้างต้น เห็นว่า พรรคการเมืองโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคมีมติให้ยุบพรรค ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของพรรค และทางพรรคการเมืองโดยหัวหน้าพรรคได้ยืนยันว่าทางพรรคการเมืองมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต กรณีต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๘๐๕ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง คำร้องดังกล่าวระบุว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ การเลิกพรรค พร้อมทั้งแจ้งว่าที่ประชุมใหญ่พรรคในคราวเดียวกัน ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๖๗ ตามที่ได้มีมติให้เปลี่ยนแปลง จึงมีเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“...จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง”

ต่อมาหัวหน้าพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า พรรคการเมืองมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบันมีพรรคการเมือง พรรคเล็กพรรคน้อยจำนวนมาก แม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ แต่พรรคการเมืองจำนวนมากขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมือง ไม่เกิดประโยชน์กับการพัฒนา การเมืองไทย ที่ประชุมใหญ่สามัญของพรรคการเมือง จึงให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้

คำวินิจฉัย

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง”

(๒)

(๓)

(๔)

(๕)

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“....”

พิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่กล่าวแล้วเห็นว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เกิดขึ้นกับพรรค รามสยามจริงตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้าง จึงชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบพรรค รามสยามตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคธรรมสยาม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ข้อ ๑ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พรรคธรรมสยามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีมติ ดังนี้

(๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ การเลิกพรรค โดยยกเลิกความเดิมและให้ใช้ความใหม่ ดังนี้ “ข้อ ๖๗ พรรคธรรมสยามมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้นสมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม”

(๒) ที่ประชุมใหญ่พรรคธรรมสยามในคราวเดียวกันได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองไม่จำเป็นต้องทำในรูปแบบของพรรคการเมืองก็ได้ และอาจจะกระทำได้ดีและคล่องตัวกว่าโดยไม่ต้องห่วงเรื่องภาพพจน์ของพรรคจะเสียหายและกิจกรรมทางการเมืองนั้นควรที่จะอยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคนอยู่แล้ว โดยประชาชนไม่ต้องเป็นนักการเมืองหรือตั้งพรรคการเมืองแต่อย่างใดจึงมีความเห็นว่าการยุบพรรคแล้วหันมาให้ความสำคัญในเรื่องการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการเมืองจะดีกว่า ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วย และมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคธรรมสยาม

ข้อ ๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕) ข้อ ๖๗ ตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๑) ดังนี้

ข้อ ๑ การยุบพรรคธรรมสยามตามมติที่ประชุมใหญ่พรรคเป็นการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕) ข้อ ๖๗

ข้อ ๒ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ หัวหน้าพรรคธรรมสยาม ชี้แจงว่า

พรรคธรรมสยามมีเจตนาขอยุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าปัจจุบันนี้มีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยเป็นจำนวนมาก ถึงแม้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ก็ตาม แต่การมีพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากแต่ขาดคุณภาพในการสร้างสรรค์งานทางการเมืองนั้นไม่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการเมืองไทย พรรคธรรมสยามโดยความเห็นชอบของสมาชิกพรรคในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ เห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และยังสามารถทำได้คล่องตัวกว่า รวมทั้งมติของที่ประชุมพรรคยังมีความเห็นว่าควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอนุญาตให้มีคำสั่งยุบพรรคธรรมสยาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖ “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๓ “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้น ภายในระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๘ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เรื่องนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค รามสยาม ด้วยเหตุที่พรรครามสยามมีมติ (โดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค) ให้ยุบพรรค ซึ่งเป็นไปตาม ข้อบังคับของพรรคนั่นเอง กรณีต้องด้วยมาตรา ๖๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับหัวหน้าพรรครามสยามก็ได้ชี้แจงย้ำว่า มีเจตนา ขอยุบพรรคโดยสุจริต เพราะเห็นว่า การทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพไม่จำเป็นต้องทำในรูปของ พรรคการเมือง และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครามสยามด้วย จึงเห็นควรมีคำสั่งให้ยุบพรรค รามสยาม

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรครามสยาม

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคธรรมสยาม

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคธรรมสยามว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ มีมติดังนี้ (๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) โดยให้ยกเลิกความในข้อ ๖๗ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ ๖๗ พรรคธรรมสยามมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคจะมีมติให้ยุบเลิกพรรค หรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และ (๒) เห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคธรรมสยาม เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่นต่อไป และนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคธรรมสยามดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมสยามตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องไว้พิจารณาแล้วส่งสำเนาคำร้องให้พรรคธรรมสยามชี้แจง ซึ่งหัวหน้าพรรคธรรมสยามมีหนังสือ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคธรรมสยามมีเจตนายุบพรรคโดยสุจริต เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าปัจจุบันมีพรรคการเมืองพรรคเล็กพรรคน้อยจำนวนมาก แม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ แต่พรรคการเมืองจำนวนมากขาดคุณภาพในการสร้างสรรคงานทางการเมือง ไม่เกิดประโยชน์กับการพัฒนาการเมืองไทย พรรคธรรมสยามในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ สมาชิกพรรคเห็นว่าการทำกิจกรรมทางการเมืองให้มีคุณภาพนั้น ไม่จำเป็นต้องทำในรูปของพรรคการเมืองก็ได้ และอาจทำได้คล่องตัวกว่าด้วย รวมทั้งควรเสริมสร้างแนวคิดที่ดีในทางการเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมสยามได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามที่พรรคการเมืองโดยที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไข) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔) ข้อ ๖๗ นั้น จึงเป็นกรณีที่ต้องเลิกพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมือง กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ ตฤณการศาสตร์ธรรมนุญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

คำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๘๐๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองตามหนังสือที่ รส. ๐๐๑๔/๔๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่องขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมือง และหนังสือที่ รส. ๐๐๑๕/๔๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่องการขอยุบพรรคการเมืองตามมติที่ประชุมใหญ่ โดยอ้างถึงมติที่ประชุมใหญ่ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ ดังนี้

๑) มติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) หมวด ๑๔ ข้อ ๖๗ การเลิกพรรคโดยยกเลิกความเดิม และให้ใช้ความใหม่ ดังนี้ “ข้อ ๖๗ พรรคการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ให้นั้นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้น สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคจะมีมติให้ยุบเลิกพรรค หรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม”

๒) ที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ ตามที่ได้มีมติให้เปลี่ยนแปลงข้างต้น

ต่อมาในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมือง จึงมีเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๘๐๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับคำร้องแล้วก็ได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหา

นายเกริกชัย เจริญรัชต์ภาคย์ หัวหน้าพรกรรมสยาม ได้ทำหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ สรุปว่าพรกรรมสยามมีเจตนาขูบพรรคโดยสุจริต ตามมติของที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ จึงขอให้ศาลพิจารณาสั่งขูบพรกรรมสยาม

คำวินิจฉัย

เมื่อปรากฏว่าในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของพรกรรมสยาม มีมติให้ขูบพรรคตามข้อบังคับพรกรรมสยาม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไข) หมวด ๑๔ ข้อ ๖๗ แล้ว กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งขูบพรรคพรกรรมสยามได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงให้สั่งขูบพรกรรมสยามได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรคการเมืองสยามมีข้อบังคับพรรคข้อหนึ่งเกี่ยวกับการยุบพรรค คือ ข้อ ๖๗ เดิมกำหนดว่า “.....สมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่จะถูกละเลิกตามกฎหมาย” ต่อมาพรรคการเมืองสยามได้มีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๗ ดังกล่าว ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ เกี่ยวกับการยุบพรรค จากข้อความว่า “เว้นไว้แต่จะถูกละเลิกตามกฎหมาย” ให้เป็นว่า “เว้นไว้แต่ที่ประชุมใหญ่จะมีมติให้ยุบเลิกพรรคหรือรวมกับพรรคอื่น โดยมีมติในที่ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม” และในคราวประชุมเดียวกันนั้น ที่ประชุมได้มีมติให้ยุบเลิกพรรคการเมืองสยามด้วย ต่อมาวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคการเมืองสยามได้มีหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ และมติให้ยุบเลิกพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองสยามแล้ว จึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ ขอให้วินิจฉัยยุบพรรคการเมืองสยาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองสยามได้มีมติให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองสยาม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๖๗ ซึ่งมีผลให้การยุบพรรคจะต้องใช้มติของที่ประชุมใหญ่ และมีมติในที่ประชุมจะต้องไม่น้อยกว่าสองในสาม เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมืองสยามดังกล่าว และพรรคการเมืองสยามได้มีมติให้ยุบเลิกพรรคการเมืองสยามตามข้อบังคับที่แก้ไขใหม่ กรณีต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง” ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งให้ยุบพรรคการเมืองสยาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายอรรถ หวังอ้อมกลาง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ